

Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug
Departementet for Miljø, Natur og Justits

J.nr. 40.00.01.49/15

D. 26. marts 2015

Notat vedr. ny videnskabelig artikel med anbefalinger for forvaltning af arktiske havpattedyr

Det anerkendte tidsskrift *Conservation Biology* har d. 17. marts udgivet en videnskabelig artikel med titlen: "Status for bestande af arktiske havpattedyr, havisens habitatforringelse og anbefalinger til forvaltning i det 21. århundrede¹". Hovedforfatter er seniorforsker Kristin Laidre fra Washington Universitet og Grønlands Naturinstitut (GN). Listen af medforfattere omfatter en lang række eksperter i arktiske havpattedyr fra USA, Canada, Rusland, Norge og Grønland. Undersøgelsen er en udvidelse og finjustering af afsnittet vedr. havpattedyr i "Arctic Biodiversity Assessment" (ABA) fra 2013. Artiklen giver en række anbefalinger af relevans for forvaltning af arktiske havpattedyr: Narhval, hvidhval, grønlandshval, ringsæl, remmesæl, grønlandssæl, klapmyds, hvalros og isbjørn. Anbefalingerne er ikke rettet specifikt mod bestande i Grønland, men det kan være relevant at tage dem i betragtning i forbindelse med forvaltning af arktiske havpattedyr under klimaændringer. Her følger en kort gennemgang af anbefalingerne.

Effektiv fællesforvaltning

Det er vigtigt at fastholde og øge samarbejdet mellem lokale brugere og administrationen. Aftaler om fællesforvaltning kan øge brugerdeltagelse i forbindelse med bevarings- eller fredningsprojekter, indsamling af lokal viden, overholdelse af fangstbegrænsninger, afrapportering, formulering af forskningsprojekter og indsamling af prøver til videnskabelige undersøgelser.

Fremtidig forvaltning af visse arktiske havpattedyr vil kræve en balance mellem behovet for fangst og forringelse af miljøets bæreevne på grund af mindre havis. Det vil være altafgørende, at forvaltningen er både fleksibel og tilpasningsdygtig og klart formulerer forvaltningsplaner med ønskede størrelse af bestande.

Klimaændringers forskellige påvirkning af arktiske havpattedyr

Bestande reagerer ikke ens, og selv om enkelte bestande ikke forventes at påvirkes negativt af klimaændringer i nær fremtid, forudsiger modeller af havis for de næste 50-100 år alvorlige trusler for mange havpattedyr. Det anbefales, at forvaltere så vidt muligt tager videnskabeligt baserede muligheder og risici i betragtning såvel lokalt som regionalt og både på kort og langt sigt.

¹ **Laidre KL**, Stern H, Kovacs KM, Lowry L, Moore S, Regehr E, Ferguson SH, Wiig Ø, Boveng P, Angliss RP, **Born E**, Litovka D, Quakenbush L, Lydersen C, Vongraven D & **Ugarte F** (2015) Arctic marine mammal population status, sea ice habitat loss, and conservation recommendations for the 21st century. *Cons. Biol.* DOI: 10.1111/cobi.12474

Monitering af arktiske havpattedyr

En bestands udvikling kan kun følges ved at tælle individer igennem flere år eller analysere demografiske data som f. eks. forplantning, vækst, kropskondition og dødelighed. Disse data kan fås fra prøver af fangsten, og et godt samarbejde mellem fangere og forskere kan derfor resultere i brugbart data med relativt lave omkostninger.

Det er også muligt at skaffe data om habitat gennem satellitbilleder eller direkte målinger. Disse data, analyseret sammen med regelmæssige tællinger i udvalgte nøgleområder og prøver fra fangsten, kan indgå i en monitoringsstrategi. Det er vigtigt at koordinere monitorering på internationalt niveau, fordi havpattedyrene er som regel i stand til at bevæge sig på tværs af nationale grænser.

Påvirkning af industrielle aktiviteter

For at kunne planlægge og prioritere fremtidige forvaltningsformål er det nødvendigt at forstå og forsøge at afbøde de samlede påvirkninger fra industrielle aktiviteter. Desværre ved vi ikke meget om den samlede effekt af flere stressfaktorer på arktiske havpattedyr. Potentielle trusler fra kulbrinteaktiviteter inkluderer undervandslyde, skibskollisioner, risiko for oliespild samt fortrængning fra nøgleområder. En effektiv forvaltning i Grønland vil kræve samarbejde mellem den lokale befolkning, virksomheder, græsrodsorganisationer og Selvstyret.

Lovgivning omkring beskyttede arter og områder

Det er vigtigt at anerkende både fordele og ulemper i lovgivning om beskyttede arter under klimaændringer. For Grønland og Canada/Nunavut er det aktuelt at beskytte Nordgrønland og Ellesmere Island, der anses som det sidste tilflugtsområde med havis for de fleste arktiske havpattedyr.

Fremadrettet forvaltning

Arktiske havpattedyr er en vigtig resurse, der er udbredt i områder med høj produktivitet på tværs af landegrænser. De er indikatorer for økosystemets sundhed og er blevet symboler for konsekvenser af klimaændringer.

Der er behov for velinformeret formidling om bl.a. bestandenes forskellige reaktion på formindskelser i havisen, manglen på baggrundsdata, videnskabelig usikkerhed samt en fremtid som muligvis indeholder en anden sammensætning af havpattedyrbestande.

Succes i forvaltning og beskyttelse af arktiske havpattedyr i kort og mellemlang tidshorisont kræver samarbejde mellem centraladministrationen og de lokale organisationer, som er i direkte kontakt med de mennesker, som lever og arbejder med havpattedyr.

Succes over en længere tidsperiode kræver reduceret udledning af drivhusgasser. Samarbejdsvillige græsrodsorganisationer kan bidrage til processen på alle stadier. Det er vigtigt, at alle interessenter anerkender de arktiske havpattedyrs værdi både som symboler og som velfærdsgrundlag for de mennesker, som lever af og med dem.

Solide videnskabelige data – som i dag mangler for flere bestande – er nødvendige for at tage velinformede og effektive beslutninger om en bæredygtig forvaltning.

Mvh.

Fernando Ugarte

Grønlands Naturinstitut